

Barnets sprog

0-3 år

Det spæde barn har en medfødt evne til at kommunikere og til at lære sprog.

Varde
Kommune

Det lille barns sprog 0-3 år

Det spæde barn har en medfødt evne til at kommunikere og til at lære sprog. Men udviklingen er afhængig af arv og miljø, for det helt lille barn er det positive samspil med forældrene og andre omsorgspersoner grundlaget for en alderssvarende udvikling.

0-6 måneder

MILEPÆLE

- Barnet søger øjenkontakt
- Barnet imiterer små mundbevægelser, f.eks. rækker tungen
- Barnet reagerer på tale ved selv at lave lyde
- Barnet begynder at pludre, gurgle, grynte og klukke blandet med flere vokallyde f.eks. "A a a" og "I i i"
- Senere pludrer barnet mere varieret bl.a. med stavelser som "Ma, ma" og "Da, da"

IDEER TIL SPROGSTIMULERING

- Når barnet ligger på puslebordet, så giv dig god tid til berøring, kontakt og snak
- Besvar barnets pludren ved at

gentage det, barnet siger og snakke tilbage til barnet. Dette introducerer barnet til dialog og turtagning, Husk pauser, så barnet kan nå at "svare".

- Sæt ord på, hvad det er, barnet ser og hører: "Se hunden, kan du høre, den siger vov, vov?"
- Sæt ord på barnets følelser og handlinger: "Du smiler til mig nu.....", "Du græder – du er træt nu..."
- Brug kropssproget – nik, når du siger ja, ryst på hovedet, når du siger nej og vink, mens du siger farvel
- Syng for barnet
- Husk øjenkontakt, når du er i dialog med barnet

6-12 måneder

MILEPÆLE

- Barnet imiterer ord og laver selv lydord, f.eks. Ma, ma eller Ba-bu
- Barnet efterligner sprogets melodi, stigning og fald i lydstyrke og tonehøjde
- Barnet begynder at forstå enkelte ord som ja, nej og av..
- Barnet indgår i turtagning som fx "gi'-ta' lege"

- Barnet reagerer på og begynder selv at anvende gestik, såsom vinke, række armene frem osv.
- Barnet kan fra ca. 9 mdr. følge en pegefinger med blikket og kan skifte blikretning mellem genstanden og den voksne og begynder dermed at mestre fælles opmærksomhed

IDEER TIL SPROGSTIMULERING

- Introducer pegebøger, brug f.eks. en stofbog i barnevognen og pegebøger i legekassen
- Leg "Titte-bøh", "Klappe kage", "Hvor stor er du", "Der kom en lille mus", gi' og ta'-lege ("værsgo'-tak")
- Syng sange med fagter og bevægelse
- Sæt ord på handlinger og brug mange gentagelser: "Hov, skeen faldt ned - hvor er skeen henne?" "Skeen er på gulvet - her er en ny ske."
- Vær opmærksom på barnets udspil og initiativ og kommenterer og fortolke det barnet fokuserer på.

12-24 måneder

MILEPÆLE

- Barnet genkender navne på de mest kendte genstande ,fx sut, ske eller hund.
- Forstår og reagerer på kendte ord og opfordringer fx "Giv mig bamsen" og "Hvor er far? ".
- Barnet imiterer ord og laver selv lydord fx "pip-, pip" eller "vov, vov".
- Bruger et-ords ytringer ("gå", "mer"). I slutningen af perioden begynder barnet at sætte 2 ord sammen fx "Min mor".
- Barnet begynder at skelne imellem dig-mig og benævner sig selv med navn.
- Barnet er interesseret i små billedbøger og "fortæller" selv om billederne.

IDEER TIL SPROGSTIMULERING

- Sæt ord på genstande, handlinger og følelser i hverdagssituationer: "Nu får du de blå bukser på, først det ene ben og så det andet ben....", "Du slog dig, du bliver ked af det, kom så sætter vi et plaster på...."
- Barnets første ord er ikke altid korrekt udtalt, og den voksne er den gode sprogmodel ved at gentage ordet rigtigt. Eksempelvis siger barnet: "Baa", og den voksne svarer: "Ja, det er far".
- Tal til dit barn i enkle sætninger og hold øjenkontakt. Husk pauser så barnet har mulighed for at svare.
- Husk at tale langsomt, så hører dit barn bedre nuancerne i sproget.
- Syng fagtesange såsom "Lille Peter Edderkop..." "Klappe, klappe kage..."

Dit barn skal kunne høre normalt for at udvikle sprog og tale – vær derfor opmærksom på hørelsen. Kontakt en øre-næse-halslæge, hvis du er i tvivl, om dit barn hører optimalt.

- Leg med legetøj med barnet, fx bondegårdsdyr, byggeklodser eller køkkenting og opbyg en dialog omkring legen ved at sætte ord på det, I ser og gør, fx :” Nu kommer koen ud på marken, kan du finde en gris til grisestalden?”....
- Læs bøger og tal med barnet om billeder og indhold, fx. pegebøger, flap-bøger, Kaj-bøger- eller spørg på biblioteket om egnede bøger til dit barns alderstrin.
- Lav en fotobog med billeder af kendte ting, fx mor, far, søskende, hunden, bilen, huset osv. Print 1-2 billeder på en A-4 side og sæt billederne i plastlommer i en mappe, så barnet får sin egen lille bog. Snak med barnet om billederne og få det selv til at fortælle.

// Biblioteket har et legetek hvor der gratis kan lånes legetøj og spil til at understøtte sprogudviklingen.

Sørg for at sutten kun bruges kortvarigt som trøst. Under samtale skal sutten ud. Bruger barnet sut efter 3-års alderen øges risikoen for åbent bid, forkert tunge-og læbehvilestilling (åben mundstilling), samt artikulatoriske vanskeligheder (f.eks. læsp).

2-3 år

MILEPÆLE

Barnet har ca. 250 aktive ord, der betegner kendte ting – fx "vov", "hej", "nej", "kop", "bold", "bil" osv.

Barnet er opmærksom på nye ord og vil gerne have dem gentaget. Ud over de aktive ord, som barnet selv bruger, kan barnet forstå ca. dobbelt så mange ord. Forståelsen af sproget er fundamentet for at opbygge et talesprog.

Barnet begynder at føre lange samtaler med sig selv, bamsen eller lign. ofte med en blanding af korrekte ord og pludre-sprog. Barnet begynder også at kunne være i længere dialog med den voksne.

Barnet kan nu forstå og huske en besked med 2-3 elementer, fx: "Læg dukken i sengen...".

Sproget begynder at spille en rolle i legen med andre børn. Mod slutningen af perioden udvider barnet sine sætninger fra 2 til 3 ord – fx: "Bamse køre bil..".

// Læg din mobil og tablet fra dig, når du taler med dit barn!

// Er dit barn tosproget, bør du tale med barnet på dit modersmål

IDEER TIL SPROGSTIMULERING

- Inddrag barnet i de daglige gøremål som fx borddækning og madlavning. Sæt ord på alt, hvad I gør.
- Snak med barnet om, hvad man bruger tingene til fx "Kosten fejer vi gulvet med", "Kniven skærer vi brødet med", "Bogen læser vi i" osv.
- Læs bøger med billeder og begrænset tekst fx Jeppe-, Totte-, Lottebøger.
- Læs og leg med rim, remser og sange fx "Okker-gokker,,", "Oppe i gardinerne...", "Lille Lise...."
- Anvend farvernes navne i den daglige dialog, fx: "Nu får du de røde sko på".
- Brug enkle spil som billedlotteri, benævn altid billederne.
- Stil åbne spørgsmål, der kræver, at barnet svarer med andet end ja eller nej - fx: "Vil du have gulerod eller agurk?..", "Hvem kommer på besøg i dag?"
- Tal med barnet om konkrete situationer og oplevelser fx besøg hos familien, indkøbstur eller tur i skoven og understøt gerne med fotos eller billeder.

Barnet bør tidligt stifte bekendtskab med bøger, som ikke alene giver glæde og nærkontakt, de giver også barnet ord. Børn elsker at høre den samme bog igen og igen, og netop gentagelser er meget vigtige.

Varde Kommune

Tale og hørekonsulenterne
Bytoften 2, 6800 Varde
Telefon 7994 6800
vardekommune@varde.dk

www.vardekommune.dk